

110409

Som svar på Deres brev av 15 des. 1960 med tegning med utkast til navneinskripsjon for Deres mann Vidkun Quisling på familiestøtten, meddeles:

I møte med Gjerpen menighetsråd ble gjort dette enstemmige vedtak:

Menighetsrådet har ikke noe å bemerke til det forslag til navneinskripsjon som er lagt frem av fru Maria Quisling; nemlig at det ved innbyggningen av nye navn blir benyttet samme skrifttype og samme bokstavstørrelse (for for- og etternavn) og samme avstand mellom linjene som før på familiestøtten.

Hvilket De herved underrettes om.

Tegningen følger vedlagt i retur.

Gjerpen Menighetsråd, 7/2, 61.

K. Elmind (sign.)

TILLÆTTELSE: Allerede i 1961 ga Gjerpen menighetsråd tillatelse til at navnet til Vidkun ble inngravert, slik dette brevet viser. Saken var likevel så følsom at inskripsjonen ikke ble utført før i 1981.

Quisling-familiens gravsted på Gjerpen kirkegård i Skien har denne høsten vært framme i nyhetsbildet 50 år etter at Vidkun Quisling ble henrettet på Akershus. Varden letter her på det «hemmelige sløret» som i bokstavelig forstand hviler over

+

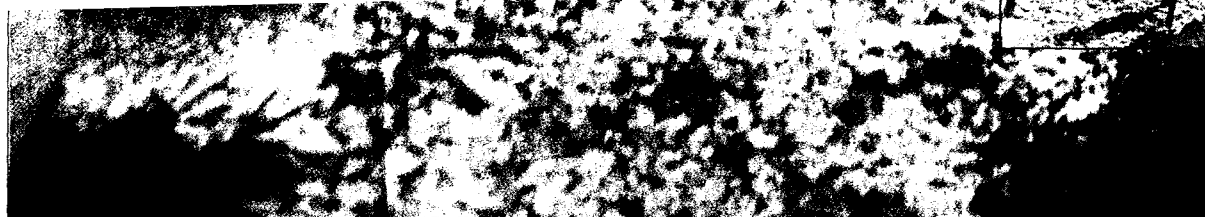
Vår kjære mor
fru Anna Caroline Quisling
 f. Bang,
 døde stille idag.
 Oslo, 13. mai 1941.
 Vidkun og Maria Quisling.
 Jørgen Quisling.
 Arne og Hjørdis Quisling.

Begravelsen foretok fra
 Gjerpen kirke mandag den
 19/5 kl. 14.

BEDT AV KONGEN: Tidligere sokneprest i Frogner menighet i Oslo, Asle Enger, forteller til Varden at han ble bedt av kong Olav personlig om å reise til Skien med Vidkun Quislings urne. (foto: Scan-foto)

GRAVSTEDET: Quisling-famillens grav på Gjerpen kirkegård.

(Foto: Per Eirik Hekkelstrand.)

MORENS BEGRAVELSE: Den 19. mai 1941 ble moren til Vidkun Quisling, Anna, begravet fra Gjerpen kirkegård. Vidkun, Maria og broren Jørgen var til stede, og spærte Inn i kirken gjennom espillører av hirdmenn. (NTB/Tom Jensen)

Kongen ba om HEMMELIG Quisling-begravelse

■ Thor Øistein Eriksen

Det var regjeringen Gerhardsen som i 1959 ga tillatelse til at askeurnen med Vidkun Quisling kunne plasseres i familiegravstedet på Gjerpen kirkegård. Det skjedde blant annet etter at kong Olav selv uttrykkelig ba om at det måtte skje i den dypeste hemmelighet. Varden har gått igjennom saksdokumentene fra dengang, og intervjuet de som sto sentralt.

Varm juledag

Onsdag den 1. juli kl. 10.30 1959 startet et enkelt følge fra Frogner i Oslo med kurs for Skien. I bilen satt Vidkun Quislings enke, en venninne av fru Quisling, soknepresten i Frogner menighet Asle Enger og en venn av Vidkun. Det var

sokneprest Asle Enger som kjørte. Presten var høyt respektert blant alle soknebarne på vestkanten i Oslo. Fremdeles var ikke sporene etter krigen visket ut. Men Maria Quisling hadde helt siden rettsaken mot mannen og fram til denne varme juledagen levd et stille og nærmest bortgjemt liv. Det nærmeste hun kom hverdagen var en venninne i strøket som stakk innom med jevne mellomrom, og soknepresten. På ham stolte hun. Ellers var det få hun kunne si det om.

Om sokneprest Asle Enger sa folk at ingen kunne som ham omgås høy og lav i menigheten. Derfor var det ingen tilfeldighet at det var han som ble bedt av både regjering og konge om å bistå når urnen skulle fraktes til Skien. Urnen var plassert i baksetet mellom de to som satt der. Den var dekket til

med blomster. Maria satt i forsetet ved siden av presten. Under hele kjøreturen fortalte Maria om livet mellom henne og Vidkun.

Kong Olav ba om diskresjon

I dag er Asle Enger en mann på snart 90 år, for lengst pensjonert. Han husker godt reisen til Skien og det som fulgte forut.

«Det var regjeringen Gerhardsen som ga tillatelse til at urnen kunne utleveres til Maria Quisling. På grunn av min stilling som sokneprest i Frogner menighet ble jeg spurt om å reise sammen med fru Quisling til Skien, forteller Asle Enger.

«Jeg husker at jeg ble bedt om å komme til slottet for en samtale med HM kong Olav. I samtalen fortalte kongen at regjeringen nå hadde gitt tillatelse til at urnen kunne ut-

leveres fra Oslo politimesterembete til fru Quisling. Han sa også at alt var i orden for å etterkomme familiens ønske om å plassere urnen i familiegravstedet på Gjerpen kirkegård, hvor Vidkun Quislings far og mor var gravlagt.

Fordi jeg som sokneprest i Frogner hadde hatt med Maria Quisling å gjøre etter krigen, ble jeg spurt om å være med under reisen til Skien. Kongen fortalte at regjeringen ønsket minst mulig offentlighet om urnesettelsen, og at reisen derfor måtte foregå under den største diskresjon.

Jeg sa til kongen at jeg påtok meg oppdraget. Og jeg kan jo ikke si annet at jeg følte en viss stolthet over at kongen ba meg om å utføre et slikt oppdrag, forteller Asle Enger.

Sju røde roser

I en bok om Maria Quisling som ble utgitt av Øistein Parmann i 1980 forteller hun selv om mottagelsen på Gjerpen prestegård og om seremonien på kirkegården som ligger like ved. De ble motatt på prestegården av soknepresten i Gjerpen Erling Laland og hans sønn pastor Sigurd Laland, som var i Bodø på den tiden.

Sigurd Laland, som idag er bosatt i Skien, forteller til Varden at han husker godt urnesettelsen i 1959. Han forteller at også kirkeverge Carsten Aas var tilstede og Arnt Høgli, som var graver.

Det var sokneprest Enger som ba en bønn og foretok jordpåkastelse, og så sang alle salmen «Kjerlighed fra Gud.» Maria Quisling forteller at hun la ned sju røde roser på Vidkuns urne. Etterpå

gikk alle til prestegården, hvor det var middag.

Klokka 16.30 reiste hele følget tilbake til Oslo. Og de var hjemme ved 21.30-tiden om kvelden.

Urnesettelsen hadde foregått på en stille og rolig måte. Sokneprest Asle Enger hadde oppfylt kongens ønske om at seremonien måtte gjennomføres med diskresjon.

22 hemmelige år

Den høye gravstøtten på kirkegården ble stående i 22 år uten at noen offisielt visste at der var også Vidkun Quisling begravet. Bare navnene til hans mor og far hadde vært inngravert i mange år allerede.

Den 17. november 1981 kom et brev dumpende ned i postkassa til kirkeverge Ole Bjørge i Skien. Det var et brev fra testamentfullbyrde-

ren i fru Maria Quislings dødsbo. Der ble det bedt om at navnene til både Vidkun og Maria ble inngravert på bautaen. Det samme ønsket yret Maria Quisling for sin mann i 1960, men såvidt Varden kjenner til ble det ønsket ikke imøtekommet den gangen, uvisst av hvilken grunn. Selv om Gjerpen menighetsråd i møte den 2. februar 1961 i brev til Maria Quisling skrev at menighetsrådet ikke hadde noe imot at hennes manns navn ble gravert inn på støtten. Trolig var krigen ikke lenger unna enn at navnet Vidkun Quisling fremdeles var følsomt, selv på en gravstøtte.

Så våren 1982 utførte Eriksrud Steinhuggeri oppdraget.

Maria døde i 1980

Kirkeverge Ole E. Bjørge

sier til Varden at han lurte lenge på om det var riktig å foreta inngravingen, men fant fort ut at det var ingen grunn til å nekte.

Den 17. januar 1980 døde Maria Quisling i Oslo. 7 dager seinere - den 24. januar - ble kisten kjørt til Skien. Begravelsen foregikk i all stillhet. Det finnes ingen opplysninger i arkivet i Gjerpen menighet. Vi vet bare at det var en liten gruppe mennesker som tok turen til Skien denne januar dagen. I dag er alle døde. De fleste var venner av familien eller NS-medlemmer.

Gravstøtten ved familiegravstedet får stort sett stå i fred. Det har ikke blitt et slags kultsted for ekstreme politiske retninger. Men gravstedet skal holdes vedlike. Penger er testamentert via arveoppgjøret etter Maria Quisling. Kirkevergen har tatt på seg den oppgaven.